

Utvalg for fremtidens 17.mai Moss
Forslag 28.04.2026

Utvalgets forslag til fremtidens 17.mai feiring i Moss kommune

Mandat

Formål med utvalget

Utforske muligheter for fremtidens 17. mai feiring i Moss Kommune. Jobbe for en mer sosial og økonomisk inkluderende 17. mai feiring, som ikke belaster klimaet unødvendig (f.eks. mindre plast, grønn transport, gjenbruk osv.)

Tidsramme

Forslag skal utarbeides innen 1. mai 2026. Det skal underveis i prosessen arrangeres folkemøter for å få innspill.

Rapportering

Det utarbeidede forslaget skal sendes til kommuneadministrasjonen, som da overtar ansvaret for videre prosess. Administrasjonen lager hørings sak til politisk behandling, som vedtar høring. Etter høring skal forslagene, samt hørings svar, sendes til politisk behandling. Administrasjonen skriver sak til politisk behandling.

Metode

Arbeidsform er workshops.

For fullstendig mandat, se behandling kommunestyret 04.11.2025.

Arbeidsutvalget

Arbeidsutvalget for fremtidens 17. mai i Moss har bestått av Stian Saga Klæth Holm, Harald Både, Kai Hulback, Ingri Guren, Renate Sørgaard, Elisabeth Leikanger og Titti Aarnes.

Gjennomføring

Utvalget har gjennomført 5 arbeidsmøter (workshop) og ett folkemøte. Det er skrevet egne referater fra møtene og arbeidsnotater. Se egne referater fra møtene for innhold.

Vi har tatt for oss følgende temaer:

- Barnetog
- Bærekraft miljø
- Sosial bærekraft
- Barn og ungdom/ungdomstilbud
- Folketog/russetog
- Logistikk/transport

Innledning

Utvalget takker for tilliten og muligheten til å få arbeide med et viktig tema for Moss kommune som berører og engasjerer mange av kommunens innbyggere. Arbeidet er utført så effektivt og godt som mulig ut fra gitte rammer. Utvalget vil påpeke at rammene var ganske begrensende for et såpass stort og bredt mandat på et tema som engasjerer, og er viktig for mange. Med de gitte rammer er det noe begrenset hva utvalget har fått kartlagt rundt temaet barnetogene i Moss kommune. De forskjellige ståstedene i forhold til barnetog er ivaretatt ved representasjon i utvalget.

Utvalget mener det er viktig at det legges opp til en ryddig høringsprosess og gjøres en god jobb for å informere innbyggerne i forkant av denne, slik at de som har et ønske om å komme med innspill får mulighet til det.

Utvalgets forslag

Alternativer for barnetog i Moss kommune

Arbeidsutvalget har vurdert tre modeller for organisering av barnetoget. Alternativene skiller seg særlig i hvordan de påvirker lokal identitet, familiesamhold, sosial inkludering, trafikk og logistikk, samt korps- og kulturmiljøet.

1. Ett felles, sentrumsnært barnetog

Hovedpoeng

Samler hele kommunen i én felles feiring. Rutetraseer og samlingspunkt må vurderes.

Fordeler:

- Hele kommunen feirer sammen; ingen familier splittes.
- Et potensial for større sosial inkludering gjennom et felles tog.
- Mulighet for bedre samlet ressursbruk (korps, vakter, frivillige, nødetater ol.).
- Mange kan gå til sentrum; bussforbindelser finnes fra enkelte områder.

Ulemper:

- Tradisjoner og stedstilhørighet i gamle Rygge svekkes.
- Bygdetunet mister sin rolle.
- Større folkemengder i sentrum, noe økt trafikkavvikling.
- Eldre, personer med funksjonsnedsettelse og familier fra ytterområder får vanskeligere tilgang.
- Kollektivtilbudet fra Rygge-områdene er ikke tilstrekkelig.

2. To tog som i dag

Hovedpoeng

Bevarer lokal identitet og avlastet sentrum, men gir utfordringer for familier på tvers av tidligere kommunegrenser.

Fordeler:

- Tradisjon og stedstilhørighet for Rygge opprettholdes.

- Bygdetunet beholdes som samlingspunkt for Rygge.
- Eldre, personer med funksjonsnedsettelse og familier fra Rygge får lettere tilgang.
- Søsken og korpsmedlemmer i samme skolekrets får gå i samme tog.

Ulemper:

- Sentrumsnære barn opplever mindre tilhørighet til Bygdetunet.
- Familierelasjoner på tvers av gamle kommunegrenser splittes.
- Begrenset parkering ved Bygdetunet gir krevende adkomst for eldre og personer med funksjonsnedsettelse fra Moss sentrum.
- Lengre avstand fra Bygdetunet til sosiale møteplasser i nærområdet for innbyggere med tilhørighet rundt Ekholt og Øreåsen.
- Kollektivtilbudet fra Høyda-området til Bygdetunet er ikke tilstrekkelig.

3. To tog som i dag, men Ekholt og Øreåsen, (og evt Rygge U.) går i sentrum

Hovedpoeng

Kombinerer sentrumsfeiring for sentrumsnære skoler samtidig som feiringen på Bygdetunet videreføres.

Fordeler:

- Feiringen på Bygdetunet beholdes, samtidig som sentrumsnære skoler får gå i sentrum.
- Flere kan gå til og fra toget.
- Tradisjon og stedstilhørighet for Rygge opprettholdes.
- Mange på Ekholt og Øreåsen har sterkere tilknytning til Moss sentrum.

Ulemper:

- Barnetoget og feiringen på Bygdetunet blir noe mindre.
- Korpsmedlemmer får ikke gå med klassen sin i toget.
- Familiene til korpsmedlemmer risikerer å splittes.
- Kan risikere at færre vil delta i Ryggemusikken.
- Mange familier med barn på barneskole og ungdomsskole må dele seg.

Oppsummerende vurdering

Alternativene representerer et tydelig valg mellom;

- Felles kommunal identitet (alternativ 1).
- Bevaring av lokal identitet og tradisjon (alternativ 2).
- Kombinasjonsløsning hvor tradisjon bevares og nye kan etableres (alternativ 3).

Valget handler i stor grad om hvilke hensyn kommunen ønsker å prioritere: Tilhørighet, samling, nærmiljø, inkludering, logistikk og kultur- og korpsliv.

Sosial bærekraft

FNs Bærekraftsmål nr 11. Bærekraftige byer og lokalsamfunn: Etablere inkluderende gode arenaer som skaper tilhørighet.

Hvordan kan vi involvere og inkludere ensomme, og de som ikke er mobile, og hvordan beboere på institusjoner og sykehjem kan få deltatt i feiringen i større grad.

De voksne bør være gode forbilder på barnas dag og vi ønsker å bevisstgjøre holdninger ovenfor denne dagen. Det er stort fokus rundt dette i julen, vi må tørre ta dette opp i forhold til 17. mai også. Mange starter dagen med «champagnefrokost» og fortsetter dagen med å innta store mengder alkohol. Vi ønsker oss en kampanje rundt rus for å bevisstgjøre og snu trenden. Utvalget foreslår å ikke tillatte alkoholserving før etter barnetoget, dette for å kunne sikre en trygg og god opplevelse for alle.

Legge til rette for å skape sosiale møteplasser for alle i nærmiljøet, på tvers av generasjoner. For å inkludere flest mulig i nærmiljøet anbefales det å oppfordre arrangørene ved de enkelte skolene til å invitere alle i nærområdet til å ta del i feiringen som foregår på skolene.

For beboere på institusjoner og sykehjem er det lite som skjer og vi ønsker at alle institusjoner får besøk av et korps eller kor. Kan man inngå et samarbeid med elevene på valgfaget *Innsats for andre*, for eksempel med frokost på institusjoner, gå sammen med noen og se på toget, være en ressurs/besøksvenn på 17 mai etc.?

For å spre glede på forskjellige institusjoner i mai kan demenskooret ha korøvinger med 17. mai sanger.

Det kan være noe ulikt behov ved de ulike institusjonene, viktig å høre hva de enkelte stedene vil ha behov for og ønsker.

Samle de frivillige organisasjonene. Frivilligbørs er etablert i kommunen. Arbeidsutvalget syns det kan være en god ide med et eget Frivilligbørs-treff dedikert til 17. mai, invitere alle organisasjoner i kommunen, næringslivet, kommunale avdelinger og politikere.

For å ivareta de som trenger det, ønsker vi at det ses på muligheten for å tilrettelegge for å kunne trekke seg unna et lite øyeblikk.

Solsikkerom med vert, både i sentrum og på Bygdetunet. Disse rommene skal være for de med både synlige og usynlige diagnoser som trenger å ha en mulighet for å trekke seg tilbake og kunne hvile litt. Dette er et tilretteleggingstiltak for å kunne inkludere flere innbyggere i feiringen.

Bærekraft miljø

Arbeidsutvalget har sett på hvordan man kan gjøre dagen mer miljøvennlig,

Det bør være enda mere bevisstgjøring og merking i forhold til kildesortering. Utsalgsteder bør få et større ansvar rundt dette. Det må tilrettelegges for å kunne ta gode valg ved at det er tilstrekkelig søppelkasser på samlingsplassene.

Andre miljøvennlige tiltak de ulike salgsbodene kan oppføres til å se på er gjenbruk. Et forslag er at folk kan ta med egen kopp, og få en redusert pris dersom man gjør det. Det oppfordres utsalgssteder til å se på slike løsninger.

Et annet tiltak kan være å se på hva det skal være lov å selge og ikke i salgsbodene i forhold til forbruk og produksjon. Arbeidsutvalget mener det bør strammes inn på hva det skal gis tillatelse for å selge i salgsboder på 17 mai, spesielt for å unngå plastsøppel i naturen.

Tilbud til barn, ungdom og voksne

Alle

Vi ønsker mer samlede arrangementer på tvers av generasjoner, og at hele kommunen tas i bruk.

Barn og ungdom

Barn og ungdom må engasjeres, det må være et tilbud til barn/unge i alle aldre – hele dagen, og særlig ungdom og unge voksne. Dette for å skape innhold og redusere fyll og uro på ettermiddagen og kvelden. Se på muligheten for å ha konserter, teater og andre aktiviteter i for eksempel Nesparken på kvelden? En annen aktivitet kan være å ha åpne fritidsklubber lokalt rundt omkring i alle bydelene, fra f. eks 16-22/23. Ungdommene må involveres i tilbudet.

Her kan man også inkludere idrettslagene og velforeningene.

Logistikk og transport

Transport og logistikk er krevende på 17.mai.

Korps og kor skal forflyttes gjennom kommunen flere ganger i løpet av dagen.

I tillegg er det en utfordring med trafikken som skal til/fra fergen. Det bør være informasjon tidlig på E6 og på Hortensiden om at gjennomkjøring ikke er mulig innenfor den aktuelle perioden toget går.

I tillegg skal ungdom hjem på kveldstid – kan man for eksempel inngå et samarbeid med taxiselskapene. Vil folk ta bussen hvis man setter opp flere busser?

Passe på at Statens Vegvesen skilter på E6 med antatt varighet, ikke bare “stengt” fra klokkeslett.

Russe/-folketog (ettermiddag)

Ta folketog tilbake!

Invitere frivillige organisasjoner (kor, band, idrett, seilforeningen, fotball, street kings, velforeninger ol.) til å delta i toget på ettermiddagen. Dette ville kunne vise frem det som rører seg i kommunen. Toget kan avslutte ved kanalen, paviljongen i Kirkeparken, ved en scene eller andre steder det skjer arrangementer i kommunen.

Hva med et festløp i gågaten, eller ned til kanalen?

Ved å la det være noe som skjer hele dagen vil det være inkluderende for alle. Man kan delta på det man ønsker.

Utvalget har ikke tatt stilling til endringer vedrørende russetoget da det allerede har blitt gjort endringer i dette i kommunen og det er pågående prosesser rundt russefeiring i landet.